KRÓTKO ZEBRANY
I KOLEJNO UŁOŻONY
Opis
SZTUCZNEJ GALERYI
SKŁADAJĄCY SIĘ
ZE 125 FIGUR
WIEKOŚCI ŻYJĄCYH OSÓB

POWIĘKSZÉJ CZĘŚCI Z ORYGINAŁÓW WZIĘTYCH

ALBO

Z NATURY WYROBIONYCH.

GABINET TEN JEST PRZY ULICY FLORYAŃSKIEJ POD Nr. 541 NA PIERWSZÉM PIĘTRZE.

Schult.

Dla większego dogodzenia Publiczności, dostać można przy kassie książeczki z opisem podług porządku ustawionych Figur za gr. 10.

KRAKÓW.

1838.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.

---

1. *Talma* pierwszy francuski artysta drammatyczny. Nigdy żaden mąż, którego los na teatr przeznaczył, nie wzbudził większego uwielbienia, nie odebrał więcéj pochwał, i nie zgromadził więcéj bogactw, jak wspomniony artysta.

2. *Jan Filip Palm* księgarz w Nürnbergu, który w 1806 r. przesłał do Niemiec pismo pod tytułem (Flugschrift) wielce go poniżając, o czym francuska policya wkrótce się dowiedziała, Palm został uwięziony, i najprzód do Marszałka Bernadotte w Anspach, późniéj do Braunau odesłany, tam był pod sąd wojskowy stawiony, i chociaż w inkwizycyach okazał się niewinnym, jednak dnia 26 Sierpnia o godzinie 2éj po południu rozstrzelanym został.

3. Attak Lineburga czyli śmierć walecznego francuskiego Jenerała *Morarda*; tenże jenerał który d. 2go Kwietnia 1813 r. miasto Lineburg przeciw zbliżającéj się

sile sprzymierzonych wojsk bronił, padł ofiarą swojéj odwagi będąc trafiony kartaczem. Spostrzegać go się tu daje z konia spadającego, gdzie na rękach swych współwojowników ducha oddaje. Sierżant 28 pułku linijowego jako też i ordynans z pułku 5go huzarów trzymają go na swoich rękach. Adjutant *Lacretelle*, pułkownik od kiryssyerów *Dimonceau* jak również inne oddziały piechoty i różne wojsko otaczają swego kochanego wodza; ta wojskowa gruppa która wszędzie niezmiernie się podobała, zapewne i tutejszą publiczność zadowolni. Wojsko, konie i armaty są naturalnéj wielkości.

4. *Marya Stuart* królówa Szkocka, w swoim ślubnym ubiorze, jak była na plac śmierci prowadzona; jéj stary i wierny guwerner *Andrzéj Melvil*, żegna się z nią na klęczkach pod ten czas, gdy już kat czarno ubrany w szkarłatnym płaszczu niecierpliwie czeka na swoje ofiarę. Przy boku królowy stoją jéj 2 damy honorowe i Hrabiowie *Kent* i *Schrewsbury*, którzy w najgłębszym smutku pogrążeni przypatrują się téj smutnéj scenie. Kostiumy są staroświecko-angielskie, w grubéj żałobie.

5. Pojednanie trzech najznakomitszych Monarchów w zeszłym wieku, to jest J. K. M. *Fryderyk* Wielki, J. C. M. *Katarzyna* II Cesarzowa Rossyjska i J. C. M. Cesarz Rzymski *Józef* II; stoi tam także jenerał od huzarów Citen, jeden z najznakomitszych dowodców, i ulubieniec Fryderyka Wielkiego, równie Szambelana Cesarzowy, xięcia Romanzów.

6. *Maria Antoinette* Arcyksiężniczka austryacka królowa francuska, która w czasie rewolucyi francuskiéj została ściętą; wzięta z oryginału malowanego w Cesarskim pałacu w Wiédniu.

7. Sułtan *Machmud* teraz panujący, śmiały i mężny władca Turków, który Janczarów uciska, siłę wojskową przyzwoicie organizuje, i daje ludowi wyższe oświecenie. Jego talenta i zdatność są tym bardziéj podziwienia godne, że nie wychowanie lecz wzniosły geniusz nim kieruje; przy jego boku widzieć się dają trzy odaliski nadzwyczajnéj piękności.

8. Siostry *Bebe* z Paryża które 1827 r. na teatrze pana Comte publiczności przedstawione były. Starsza Angelika miała lat 75 a wysokości cali 36, młodsza zaś 73 a wysokości 32. Co śmieszniejszego jak te dwie siostry, nie łatwo da się widzieć.

9. J. K. M. *Louisa* królowa Pruska z najmłodszą księżniczką, zaślubioną teraz Fryderykowi księciu Niderlandzkiemu.

10. Siedząca *Wenus* przewybornéj roboty. Artysta który tę figurę ze 130 funt. wosku uformował, uniknął wszelkiéj niedoskonałości, i prawdziwe utworzył arcydzieło, gdyż każdy członek jest tak naturalnie udany, iż w rysach twarzy zdaje się postrzegać tę uprzejmość i miłość, którą jest natchniona, iż zaledwie nie zdaje się oddychać, co mimowolnie wzbudza podziwienie i jest pochwały godne, ponieważ w bliskości zdaje się widzieć boginią miłości.

11. Panna *Sontag* sławna śpiewaczka niemiecka, która wszędzie z powszechnym zadowoleniem przyjmowaną była; prawdziwe podobieństwo do oryginału, ubrana jest z jak największym przepychem.

12. Nadworny radca *Wieland* z Weimaru, równie sławny dziejopis jako i tłumacz, i wielce interessowany rzymski klassyk, ozdobiony został od Napoleona orderem legii honorowéj, na znak szacunku.

13. *Beniamin Franklin* z Ameryki, poseł Zjednoczonych Stanów przy byłéj rzeczypospolitéj fraucuskiéj, i wynalazca konduktora piorunowego.

14. Swięta *Marya Magdalena* na puszczy, kopiowana przez professora Düpont ze sławnéj marmurowéj statuy znajdującéj się w Brüssel w parku, figura ta zrobiona ze 120 funt. wosku jest przecudnéj piękności, postać wielce zajmująca, i najpiękniejszéj proporcyi, wyobrażenie uszanowanie wzbudzające, stosunki biorąc dokładniéj i jéj położenie szczęśliwie wybrane, głowa téj figury ma niebiańskie wyobrażenie, prawdziwie wewnętrzne nabożeństwo wyraża się we wszystkich rysach twarzy tak dalece, że się zdaje jakoby usta mówiły, tak pełne wyobrażenia jest to dzieło. Słusznie więc posiadacz téj galeryi spodziewa się zadowolenia znawców.

15. Smierć *Napoleona* na wyspie St. Heleny. Pod żałobnym baldachem widzieć się dają zwłoki Napoleona byłego Cesarza Francuzów, tak jak był wystawiony do publicznego widzenia na wyspie St. Heleny w dniu 9. Maja 1821 roku. Jenerał *Bertrand* i *Montolon* stoją smutnie w bliskości tego, który ich za życia dobrodziejstwami i zupełnym zaufaniem udarował, oni też nawzajem do śmierci byli mu wiernymi. Choroba w któréj Cesarz życie zakończył, dopiero w ostatnich sześciu tygodniach gorę wzięła, przewidując śmierć swoję często o niéj ze spokojnością rozmawiał, a gdy usłyszał od doktora że już tylko 48 godzin mu pozostaje do życia, prosił jenerała Bertrand ażeby mu pomógł zrobić testament, który ich obydwóch około 15 godzin zatrudnił. Jego ostatnie rozporządzenie ile je dotąd można wiedzieć, zawiera dowody prawdziwéj wdzięczności i wielkości duszy; w godzinę jego śmierci nie było w niém widać żadnéj odmiany, i umarł na swym polowym łóżku z Austerlitz, z podziwienia godną spokojnością, na rękach swoich przyjaciół

Bertranda, Montolona i Marchanda w Longwod dnia 5go Maja wieczór o godzinie 9. w wieku życia swego 51 lat i miesięcy 9. Dnia 6 i 7 Maja były wystawione zwłoki jego na paradnym łóżku, przykryte płaszczem który nosił pod Marengo, pospolicie używał munduru szaserów i wstążki legii honorowéj, na jego piersiach leżał krzyż. Pokój był żałobą obity i ołtarz wystawiony; 6 Maja o godzinie 7éj przyszedł gubernator Sir Hudson Love, aby się przekonać o śmierci Cesarza, był z nim wierny jego kapitan Rading i Gorequer; dnia 9go był do grobu zaniesiony i pochowany w dolinie Huts-Gate którą sobie na wieczny odpoczynek przeznaczył. Trunna jego była niesiona przez grenadyerów angielskich. Bertrand i Montolon trzymali końce od przykrycia trunny, potém szła pani Bertrand z swoją familią, Lady Love z córkami, wszystkie w grubéj żałobie, późniéj oficyrowie wojska lądowego i morskiego. Przy spuszczeniu do grobu dało wojsko ognia z armat, jakotéż i z ręcznéj broni; przy jego grobie miał Bertrand następującą mowę: Najgodniejszy podziwie-

nia człowiek który kiedy mógł się zjawić na świecie, żyć przestał, i tu przy téj hacie spoczywają szczątki tego, który narody europejskie zawojował, i przez lat 15 prawa im dyktował, a teraz na téj obrzydłéj skale afrykańskich brzegów, w odległości od téj pięknéj Francyi, która mu największą część swojéj chwały i swego dobrego bytu winna, musiał życie zakończyć; ta gorąca ziemia która zwłoki jego pokrywa, nigdy nie będzie zwilżona łzami jego syna, przyjaciele nie mogą siać kwiatów na grobie tego, który ich dobrodziejstwami obsypywał, nasze tylko łzy mówił, biorąc Montolona i Marchanda będą jedynie te, które na grobie jego Francuzi wyleją.

16. Przecudowne wyobrażenie *Chrystusa* Pana, cały massiw z wosku, wielkości żyjącego człowieka. Ta interessująca sztuka, podług zbliżenia do prawdy i doskonałości, wystawia zdjętego z krzyża Zbawiciela naszego, wzięta z wzoru sławnego malarza Michała Angelo. Nie łatwo można widzieć w tym sposobie sztukę tak piękną, stosunek budowy ciała,

muszkułów, i kolorowanie wielce zbliżone do natury, położenie jest wolne nie przymuszone i prawdziwie wybrane, z twarzy przebija uprzejmość niebieska, spokojność i zupełne poddanie się, tę sztukę słusznie można zarekomendować amatorom sztuk pięknych.

17. *Emanuel Kant* z Königsbergu jeden z najdowcipniejszych i najsławniejszych filozofów, którémi się Niemcy poszczycić się mogą.

18. *Maria Franciszek Arouet Volter* znany przez swoje satyryczne pisma, kawaler orderu (pour le merite) i szambelan Fryderyka Wielkiego.

19. Doktor *Martin Luter* i jego przyjaciel łagodny *Melanchton*, wystawa tych dwóch figur zasługuje na wielką uwagę, gdyż one z wielkim staraniem są zrobione podług pędzla Łukasza Kranachs.

20. Półkownik *Fabvier* znany dowódca Philhellenów umawia się z admirałem greckim Lordem *Cochrane* i *Miaulisem*, oficer egipski oddaje pismo od Ibrahima paszy, podobieństwo i wyraz tych fizyo-

nomij, bogaty ubior, i osobliwe staranie w ustawieniu téj gruppy, wielce ją zalecają.

21. *Ferdynand VII* nie dawno zmarły król hiszpański, monarcha wielce znakomity w tego czesnéj historyi.

22. *Karol* Książe brunszwicki.

23. *Karol X.* król francuski.

24. Mieszczanin *Jouby* i jego żona *Anna* obchodzą w gronie swoich przyjaciół, sąsiadów i dzieci, Złote wesele; ta grupa nie dla swoich ubiorów, lecz dla wyrazów twarzy, wesołości, rozpalenia od trunków, jakoteż w oczy wpadających fizyonomij, przypomina wielce malowidła Teniera i Ostadego, osobliwie głowa franciszkana jest arcydziełem téj sztuki. Są także godne uwagi: 1) Spiący co ziewa, 2) Polityk i jego słuchacze, 3) Modniś dawniéj może kochany w całym mieście, 4) Trzéj gracze.

25. Hrabia *Rikaldi*, jechał w jesieni w 1796 roku z swoją familią i służącemi z Udenu do Gärz po znaczną sukcessyą, a powracając zmuszonym był w jednéj odległéj karczmie zanocować z powodu wielkiéj burzy daléj jechać nie mogąc, gdy się

już na spoczynek udali, dom ten otoczony został przez bandę rozbójników, pod dowództwem sławnego rozbójnika Grand Diavolo. Gospodarz niechciał na żaden sposób otworzyć, ale przemoc rozbójników drzwi wyparła i zaraz gospodarz ze swemi ludźmi padł ofiarą, żona tylko szczęśliwie uciekła. Rozbójnicy wszystkie miejsca wychodów mocno obstawili, i wpadli do izby hrabiego który się mężnie bronił, lecz przemocą zwalczony przebity został; służącemu głowę rozpłatano, hrabina która była świadkiem téj okropnéj sceny, padła zemdlona i puginałem przebita, ochmistrzyni która trzymając hrabiankę za rękę chciała uciekać, została gwałtownie wstrzymaną i przymuszoną wypić szklankę wody, w którą dowódca bandytów wsypał truciznę, ten sam równie los spotkał to dziecię, i w największych mękach skończyli życie. Gdy już wszyscy żyć przestali, natychmiast bandyci pozabierali wszelkie kosztowności i pieniądze i z największym pośpiechem oddalili się, korzystając z ciemnéj nocy która im ucieczkę ułatwiła; gospodyni zaś uciekłszy do pobliskiéj

wioski, narobiła hałasu, a stojąca tam straż wsiadłszy na konie spieszyła na ratunek, lecz już było zapóźno. Długo jeszcze Grand Diavolo był biczem i postrachem w Italii, aż dopiero w 1810 r. złapany w Bari, dnia 22 Marca 1811 w Neapolu rozstrzelany został.

26. Pani *Renel* z Montpellier która w wieku swym 60 troje dzieci razem urodziła, żyła do 80 lat.

27. Pani *Kappel* z Austryi która sześciu synów razem na świat wydała, lecz nieżywych.

28. *Jakób Ilefeld* rodem z okolicy Inspurga w Tyrolu, który miał 9 żon.

29. Znana historya *Wilhelma Tell* podług Schillera.

30. Papież *Leo* XII mąż rzadkiéj pobożności którego wielkie cnoty krótki tylko czas kraj uszczęśliwiały. Wyrobiony podług marmurowego biustu znajdującego się w Louvre w Paryżu.

31. Pani *Larvi* stolarka z Fontaineblau mamka byłego króla Rzymskiego z dostojném dziecięciem na rękach.

32. J. C. M. *Alexander*, Cesarz Wsech Rossyi z Wielkim Xięciem *Konstantym*. W swicie cesarskiéj jest *Wittgenstein* i jenerałowie kawaleryi *Lanskoy* i *Szuwałów*.

33. *Helena Antonina* brodata panienka urodzona w instytucie Lüttich, zrobiona podług malowidła z biblioteki wielkiéj xiężnéj Wejmarskiéj.

34 *Henryk* I. król Hayti, przy nim stoi adjutant *Morillo*.

35. *Jan Steinninger*, radca w Braunau, którego broda była tak długa, że mu daleko za końce trzewików spadała.